

Komunistický štátny prevrat v roku 1948 v Československu :)

Úplné prevzatie moci v štáte KSČ.

Komunistická strana Československa získala rozhodujúce postavenie v politickom živote ČSR už na moskovských rokoch 1943 a 1945, pričom sa aj o prijatie Košického vládneho programu a zavedenie systému Národného frontu. ČSR patrila do roku 1945 do sovietskej sféry vplyvu. Cieľom KSČ ako vládnej strany bolo získať absolútnu moc. Jej pozície v českej časti štátu upevnili voľby 26. mája 1946. Na jeseň 1947 zahraničné komunistické strany kritizovali vedenie KSČ zo sklonov k parlamentarizmu. Zhoršujúce sa vzťahy medzi východným a západným blokom urýchlili úplné prevzatie moci komunistami. Nekomunistické strany v ČSR nedokázali čeliť ich ofenzívnej taktike. Niektoré z nich sa v čase politickej krízy odhodli zastaviť rastúcu moc KSČ [1]. Ich záujmy však boli veľmi rozdielne a koordinácia činnosti nedostatočná. Ministri Čs. strany národnosocialistickej, Čs. strany ľudovej a DS sa 16. februára dohodli, že podajú demisiu. Svoj krok nekonzultovali so sociálnymi demokratmi, spoliehali sa na podporu prezidenta E. Beneša. Ich rozhodnutie motivoval nadchádzajúci zjazd závodných rád (22.2.1948), ktorý pripravovali komunistami ovládané odbory, mal odhlasovať ďalšie znárodnenie. Demisia mala zabrániť vyvolaniu vládnej krízy, ktorá by komunistov pri zostavovaní novej vlády donútila k ústupkom a urýchlila by vypísanie parlamentných volieb. V očakávaní prevratných udalostí priletel do ČSR námestník sovietskeho ministerstva zahraničných vecí. V. A. Zorin a tlmočil Stalinove obavy o vývoj v krajine. V prípade nezdaru pokojného prevzatia moci mali zasiahnuť sovietske vojská. Klement Gottwald Zorina uistil, že KSČ má situáciu pod kontrolou. Dňa 20. februára dvanásť ministrov troch nekomunistických strán podali demisiu (za DS Š. Kovčara, I. pierot, M. Franek a J. Lichner). Bola to menšina, lebo 14 ministrov ostalo vo funkciách. Vedenie KSČ sa rozhodlo využiť vládnu krízu na štátny prevrat pod zámienkou „sprisahania reakcie“. Jeho praktickou realizáciou boli poverené pohotovostné jednotky ZNB a ľudové milície. Ako mimoparlamentná forma nátlaku pôsobil zjazd zamestnaneckých rád v Prahe 22. februára [2], ktorý na 24. februára vyhlásil generálny štrajk. Nekomunistické strany v kríze nevyužili parlament, ktorý mohol odvolať komunistického premiéra K. Gottwalda. Prezident E. Beneš demisiu menšej časti vlády 25. februára prijal a potvrdil Gottwaldovom predložený zoznam členov novej vlády „obrodeneho“ Národného frontu. Na jeho rozhodnutie čakala 250-tisícová komunistická manifestácia v Prahe a tisícové manifestácie a ďalších mestách. Na Slovensku riešil krízu predseda Zboru poverenikov Gustáv Husák, ktorý po konzultácii s K. Gottwaldom 21. februára protiprávne odvolal poverenikov z DS.

Nastalo obdobie komunistickej diktatúry.

Dňa 25. februára 1948 sa na Václavskom námestí v Prahe konala manifestácia, na ktorej oznámil Klement Gottwald, že prezident Edvard Beneš prijal demisiu nekomunistických ministrov a schválil návrh novej vlády pod vedením Klementa Gottwalda

Dobová tlač z roku 1948

[1] 13. februára 1948.

[2] 8 000 delegátov.